

DEO DUCE
DISPUTATIO JURIDICA
OCTAVA

I N
TITULOS LIBRI Quadragesimi
Primi, 42. 43. 44.
DIGESTORUM
CUM COLLATIONE
JURIS SVECANI.

P R A E S I D E
VIRO Nobilissimo ac Consultiss.
MICHAELE GÖSSLER Stolpe
WEXIONIO, J.U.D. ac Juris, Pol: & H:it:
in Acad. CHRISTINÆ Prof: laudatiss: Me:
coenate ac Præceptore suspicioendo.

Auth. & Resp.
JACOBO P. CHRONANDRO W.G.

Publicè Proposita ad diem 19. Febr. An. 1651.

A B O Æ,
Imprimebat PETRUS Wald/ Acad. Typ. A. 1651.

THE HISTORY OF THE CHURCH OF
THE ENGLAND

A.D. 1533.

ACCORDING TO THE CHRONICLES OF
THE ENGLAND

BY JAMES GARRICK

WITH A HISTORY OF THE CHURCH
OF ENGLAND

BY JAMES GARRICK

WITH A HISTORY OF THE CHURCH
OF ENGLAND

BY JAMES GARRICK

WITH A HISTORY OF THE CHURCH
OF ENGLAND

BY JAMES GARRICK

WITH A HISTORY OF THE CHURCH
OF ENGLAND

BY JAMES GARRICK

WITH A HISTORY OF THE CHURCH
OF ENGLAND

TRANSITIO.

Non tantum res per actiones pertinentur & nostræ fiant, (de quo hactenus) sed de earum possessione (de qua post hanc, explicatis tamen prius rerum dominij) controversiae oriuntur.

LIB. 41.

THEsis PRIMA.

Tir. I.

Dominium est jus, quo res nostra est, ita ut ea uti & abuti possimus, quantum jura permittant. Velut Cujac. proprietas rei.

2. Quamvis Dominium individuum & unicum sit, explicandi tamen causa dittingi solet. 1. In Naturale & Civile; illud in acquirendis rebus est omnibus gentibus communis; hoc est proprium alicujus Reip.

A 2

Sic

De Acquisitio
rendo res
rum domis
nio.

Sic rerum dotalium mulieri naturale marito vero civile dominium trahitur. L. i. pen. C. iure dotal. 2. *Plenum* sive absolutum continens partes domini. proprietatem & possessionem cum fructu & emolumen-
tis. arg: 21, Iorb. II. Tā rāde agan-
den &c. Et *Non plenum*, ubi propri-
tas à possessione & emolumentis est
separata: Quod subdistinguitur in

Directum, quale (sz nudam proprie-
tatem) habet Dominus superior in
rebus feudalibus & Emphyteuticis.

14. spe tamen consolidationis: Civilis
quippe possessio in animo retinetur.
etiam Dominus fundi. C, 20, 22, 25
Iord B. II. Et *Utile* competens te-
nenti rem cum fructibus & emolu-
mentis aliundē quam jure propri-
tatis, sive habenti corporalem & na-
turem possessionem. Ut Vasallus
Emphyteuta, feudarius, arg: C, 4
§, 9, Lånn. B. B. II. etiam colonu-
20, §, 2, 24. Iord B. II.

30. *Acquiruntur* rerum dominia

jure gentium (quod naturali ratione
inter omnes gentes servatur.) sive per
occupationem, traditionem & ac-
cessionem, vel *Civili*, h. e. jure pro-
prio alicujus Reip: nempe usucatio-
ne, i. Jord. b. l. Donatione. 30, §, 1,
Jord. b. l. Successione. 17, Erff. st. l.

4. Occupatio est justa rei appre-
hensio solâ apprehendentis volun-
tate constans. 21. B. B. in pr. 23.

*Imus aequis
rendimodij
J. G.*

Eiusmodi. Occupatio immobilium
dicitur, alias limitatio & instrucio
de qua, quid jus N. vid: 17, 26, §, 8,
29, 32, 33, §, 1, 40. B. B. l.

5. Species occup: 5. lunt. Capti- *Species occi-*
vitas, inventio, auctorium, venatio, cup. 5.
piscatio.

6. Captivitas, alia hominum, arg: *Punct. 97.*
C. 27, Jord. b. l. fâng, Bondan &c. *Iol. Jure*
aliarumq; rerum in bello. Alia ani-
malium ferorum liberè vagantium. *Qnod natu-*
ra commus
de quibus quid J. N. vid: 20, 21, 22, 23, *ne fecit ins-*
24, B. B. l. quamvis in J. R. volu- *dustriæ est*
cres & feræ, etiam in alterius fundo *præsum*
captæ cedant capienti. L. 3, hic.

7. Inventio est earum rerum (propter inservitatarum) justa occupatio,
quaꝝ nunquam alicuius fuere, vel esse
desire & pro derelictis habite, arg:

C. 32, Jord. B. 41. Sic missilia oc-

Si Dominus cupanti cedunt, de inventione agit,
in ea ēam (non tamen prout hic definitur) 32, 33, 34
& noctem rem invens 35, 36, 37, 41. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, Et. I.
tam non re Bluffb. De aucupio, 20, B. B. 41. ubi
perit, tunc in alieno venari & aucupari veti,
ēsco tria in tum est, de Venatione, 34, R. B. 41.
ventori ces 21, 23, B. B. 41. de piscatione, 25, 29,
dic., 32. Bluffb 41. §, 1, 33, 34, B. B. 41.

8. Traditio est justa rei suæ, quo
ad dominium, in aliud translatio

J. G. facta animo transferendi sponte ex
habente jus alienandi, 10, Jord. B. 41.
in pr: Thetina man offhänder &c.

Vel est iusta domini translatio.

9. Formalia sunt: justa traditio,
nisi causa. Consensus præcedet, tra-
dens erit dominus: alias irrita. 5. 41.
4, Et. I. Kop: B. fiat animo transfe-
rendi dominij. Adsit habilitas libe-
re disponendi in persona tradente,
alias improbatur. 4, 41, 3, Et. I.

Kopm

Traditio est
vera, corporis
realium, vel
ficta, incor-
poris, am
rerum.

Köpm: B. 15, El. 9, St. l. JordB.

Dobbi. B. §. 2.

ztius acquisi-
zendi mod⁹
j. G.

10. Accessio, est quā res propterea alicujus sit, quod rei suæ accedat.

11. Est 1. *Naturalia* sola operatio, Accessoriū naturæ, quæ iterum *discreta*, cum accedens separatum manet, ut fœtura animalium, c. 5. §. 1, El. 4, St.l.

Köpm: B. Ubi Reg:not: partus ven- Et fœtus
trem sequitur, vel *Continua* cum ac- matri no⁹,
cedens rei nostræ adhæret. ut allus patris domi-
vio i, est, incrementum latens, cum nium dicas;
appulso fluminis latenter fundo ali-
cujus aliquid accedit detrahendo al-
terius agro; & alvei mutatio, quod fit dum flumen naturali alveo reli-
cto aliò tendit & ex alterius agro al-
veum facit. Item si nova insula in
flumine privato nascatur, quæ fluvij
Domino cedit.

12. 2. *Artificialis* sive *industrialis*
ex arte & facto hominis dependens.
Ut 1. *Specificatio* i, est, nova species ex aliena materia. V.g, ex lino indu-
tium. Ut fiat specificantis requiri-

Species ians
præstabit
domino ex
stimatione
materiæ, sic
in ceteris.

*Confusio est
liquidarum
solidarum
rerum.*

cetur bona fides & inhabilitas ad priorem materiam. 2. *Confusio*, cum materiae ejusdem vel diversi generis confunduntur. Ut mulsum ex melle & cerevisia. Annulus ex auro & argento. 3. *Commixtio*, quando res solidæ in acervum comitentur. Ut sal & frumentum. Not: *Consolidarum* fusa non commixta novam pariunt speciem. 4. *Intextura*, E.g, Sericum alterius intextum vestimentis. 5. *Pictura* & *scriptura*, ei tabulâ, huic superficie chartam cedere, æquius est. 6. *In solo cedit ædificatio*, cum ex aliena materia in fundi erit suo solo vel è contra, ædificatur. Not: in J.R. quicquid solo in ædificiatur, solo cedit. L.7, §, 10. In J.N. in alieno solo ædificans diruto opere multatur. C, §, in pr: 26, §, ult: 32, 33, 34, El. 5, 9, St. I. B.B. 15. 3. *Mixta*: Partim à natura, partim labore hominū dependens, ut plantatio, satio. 24, §, 2, B.B. El. & quævis fructuum præceptio. Huc refer §, 1, c, 26. B.B. El. Flotholma.

14. *Omnia animalia, quæ terra marie cœlo capiuntur, i.e. feræ bestiæ, volucres & pisces, capiuntum sunt. L. I.* Quod enim nullius est natus rati ratione occupanti conceditur, l. 3. alter J. N. Vid: c. 20, 21, &c. 25. 25. L. L. Traditio nihil amplius transferre debet vel potest ad eum qui accipit, quam est apud eum, qui tradit. l. 20. Non est novum, ut qui dominium non habeat, alii illud præbeat, sicut creator vendens pignus. &c. l. 46.

15. *Pollelio (quasi sedis positio) propriè jus significat, quo res citra dominij jus detinetur... Sive jus detinendi rem corporalem (cum incorporealia propriè non possidentur. L. 43, de A.R.D.) & vacuam. arg: c. 18, 19, 30, 30 et 31, Crff 3. 5, Röpm: b. 1.*

16. *Est Naturalis sive corporalis (hic quot capita interpretum, tot judiciorum) quæ prout separatur à civili, potest esse, quâ quis corpore, rei, quæ adhuc ab alio civiliter tenetur, insit animo possidendi. Vel Civilis sive intellectualis, quâ quis nudo animo jus, quod in re ab alio naturaliter possessâ, habet, detinet. E.g. Ususfructuarius, Vasallus, Emphyteuta, Naturalem, proprietarij vero, animo & mente intel-*

Notabiliores leges.
Nunquam nuda traditio transfert dominium, nisi iusta præcesserit causa. l. 31.
Tit: 2.
De acquirēda & emittēda possessiōne. C. 7, 32. Vel est detētio rei corporalis, cum animo possidendi.

A 5 Domi-

actualiter, Domini feudi, civilem possessionem
quamvis in possessione habent, 20, 25, Jordb. 4. §. 9, R. B. Si
non est, per Alijs (codem modo quo obligatio) placet,
sideret. quod propriè naturæ sit, quam na-
tura: Civilis, quam jus civile, ap-
probat, Not: Illa in corpore, Hac in
jure consistit. Item alia justa, alia
injusta.

17. Quemadmodum nulla possessio ad-
Not: Leg. quiriri nisi animo & corpore potest: Ita nulla amittitur, nisi in quâ utrumq; in contrarium actum est.
Aliud est de l. 8. Licet possessio nudo animo acquisi non po-
tinere, aliud est, solo tamen animo retineri potest. l. 4, Cod:
possidere. th. t. Improba possessio firmum titulum possis-
denti præstare nullum potest. L. 7. 18, p. 1
Jordb. 21.

Tit: 3. 18. Effectus possessionis in usu-
De Usurpa- tionibus & capione potissimum cernitur: quia
tionibus illa sine possessione & quidem conti-
bus. C. 7. nua nulla est.
31, 33.

Introduc. 19. Usucapio (Häfss) sive præscri-
ptio est acquisitio (sive adjectio domi-
niorum certa, nij quia passatim hic res acquiruntur)
lites termini rei alienæ per legitimam possesso-
nem, & aliquando, C. 1. Jordb. 4. Aut clavigila-
tus in sua fängit/ är som ofängit/ til Brønnenes
offessione Häfss å kommer.
professor
dderetur.

20, Ex

20. Ex J.N. 3plex est præscriptio. Usus apio
Annal. 2. 7, 8, §, 1. Jord b. 21. II. 12. ^{Jure natura}
non ita est
Erff. St. I. 13. Ding:b. Triennalis. 14. aliena, pati-
18 Jordb. 15, 16. Erffdb. 21. Immemo- ^{ens n. rem}
riatis. 1. Jordb. 4. §. 4. R. B. 21. Quot suam præ-
verò anni illam conituant, inter os scribi consé-
mnes non convenit: vulgo tamen sisse & alies
100. ultra quos homo rarijne vivit nasse vide-
21. Requiruntur res præscriptibi- tur. Et iura
les. unde fisci. arg:c. 30. R. B. 21. vi non dormi-
19. Jordb. 21. fortis blatae. 23. Cnuff:b.
21. pignori datae, excluduntur. 2.
Justos titulus sive onerosus ut emptio-
nis, permutationis, sive lacrativus, ut
donationis, legati. &c. quod hisce
versiculis indicatur.

Non usucapies, nisi sint tibi talia quinq;
Vera fides, iustus titulus, res non vicia,
Ut res tradatur, & tempus continuetur.

22. 2. Usurpatio, quæ est incho-
atæ usucaptionis interruptio, & nul-
litas tituli, usucaptioni sunt contraria.

23. tibi lex inhibet usucaptionem, bona
fides possidenti nihil prodest. I. 24. Furum fin-
affectioni furandi non committatur. I. 37. ^{Not. leges}

24. 1. In J.R. veteri sz 12. tab: res
mobili-

mobiles anno uno, ex novo triennio;
immobiles ex jure vet. biennio, ex
novo inter præsentes 10, inter absen-
tes 20. an: communiter præscribun-
tur.

Tit: 4.
Pre-solute,

25. Variè possidetur & usucapi-
tur. 1. *Pro soluto* usucapit, qui rem
ex causa solutionis vel tanquam de-
bitam recipit, ubi uterq; putat rem
esse debitam.

Tit: 5. 26. *Pro emptore* usucapit rem
~~Pro Empre-~~ reverà à non domino emens insci,
~~re. C. 36.~~ aut justissimo errore ductus, E. g. Si
putat rem esse emptam à suo procu-
ratore aut antecessore.

27. *Not:* Error est 3plex. 1. *Injustus*
sive error juris cum quis contra juris
præscriptum errat. 2. *Iustus con-
stitutus, nō* sicut quidem in proprio facto, sed in-
stet & hic er-
etur impedit
ad captio-
nem. ducitur ad credendum crebrā per-
suasione. E. g. Si persuaderis rem
tuam, non debitam alicui deberi, &
ilic istam receperit. 3. *Iustissimus*
qui dependet & ex alieno facto &
persuasione. E. g. Si famulus se sui
domi

domini nomine hoc vel illud emisse
mentitus fuerit, & dominus credi-
derit.

28. Emptori tempus venditoris ad usucas *Not. Lex*
pionem procedit. L. 2, p. 20.

29. 3. *Pro herede*, qui res heredi- Tit: 6.
tarias tanquam heres vel bonorum *Pro herede,*
possessor possidet. *vel possessor*
re. C. 7, 27.

30. Usucapio non praecedente vero titulo
procedere non potest. l, ult: Cod: hic. *Not. Lex*

31. 4. *Pro donato* vero cui res a non
domino donata est, qui tamen puta- Tit: 7.
batur, dum tradidit, esse dominus. *Pro donato.*
C. 7, 27.

32. Irritam facere donationem perfectam
nemini licet. l, ult: Cod: hic. *Not. Lex*

33. 5. *Pro derelicto* qui rem a non
dno (nam a domino statim cedit occus Tit: 8.
panti, l. 1.) pro derelicto habitam usu Pro derelicto
capit. Pro derelicto rem habere est *de.*
rem ita abijcere ut amplius eam nos-
lit esse in rerum suarum numero.
Inst: de R. D.

34. 6. Is cui aliquid legatum est Tit: 9.
a non domino. *Pro Legato.*

35. 7. Qui rem alienam dotis Tit: 10.
causa nactus est, eandem hic usuca Pro Dotis
pit pro dote. *36. Con-* *C. 7, 18.*

Tit: II. 36. Concurrit hic titulus cum eæ
Pro suo. teris usucapiendi titulis'. Et is qui
putat rem esse suam, quam possidet,
cum tamen sit aliena, hic dicitur
pro suo possidere.

LIB. 42. 38. *Actum est de possessionibus,*

Tit: I. *sequntur causæ, ex quibus in pos-*

De Re iudicata & effe-

Et sententiæ

arum & de

interlocutio-

nibus. C. 7.

52. &c.

38. Prima causa est res judicata,
quæ est lis finita sententia compe-
tentis judicis, *absolutione*, quæ parit
exceptionem rei judicatae, vel con-
demnatione, quæ parit actionem
judicati. 12. 13. 27. *Zingh.* 7. §. 16. *Rādīt.*

Lite contes-

statâ, proba-

tionibus aus-

ditis, causâ

& partibus

conclusâ, &

à indice con-

cussâ, fertur

Sententia.

39. Sententia, est ipsa pronunci-
atio litem finiens, quâ latâ res judica-
ta dicitur. Sententia interdum ap-
pellatione suspenditur, & tûm in
rem judicatam transisse dicitur, cùm
fatales dies sive fatalia (que sunt istud
temporis spaciū, infra quod, si volupe,
ad aliud forum appellandum).

37. 38. *Zingm: b. 3 + Rādīt: b. aut beneficium*

revisionis petendum. p. 35. proc: jud:

gut clapsa.

40. Est

40. Est *Definitiva*, quæ modo definita, & *interlocutoria*, quæ de incidente aliquo articulo, pendente negotio principali, fertur. Et hæc littem non perimit. *Ting:b. Rādft:b.*

41. Quoniam res judicata pro veritate habetur. l. 207. de R. J. Itaq; non rescindenda in eodem foro prætextu novorum instrumentorum repertorum. Interdum tamen ex æquitate infirmatur, appellatione: exceptione doli, supplicatione, restitutione in integrum. &c.

42. Actorem verba emendare tenore sententie perseverante, non est prohibitum. l. 46. *Notabilis.* Post rem iudicatam, vel iure iurando decisam, vel confessionem in iure factam, nihil queritur, quia in iure confessi pro iudicatis habentur. l. 56. *Sæpi* constitutum est, res inter alias indicatas, aliis non præjudicare. l. 6. *Rebus* quidem iudicatis standum est. l. 1, Cod. Res iudicatae, si sub prætextu computationis infrauentur, nullus erit tertium *dis-* nis. L. 2.

43. Secunda causa est spontanea *confessio* non errore orta quæ est judicialis vim sententie, & extra judicialis non item obtinens'. *Not:* confessio pro condemnato habetur, quia quo: Tit: 2. De Confes. f. C. 7, 27.

quodammodo suâ sententiâ damnatur. I. l. Ut und. Caut. ar. sâ godh/ som
witnæd. Dom: Regl: & c, 11, §, 1.
Drâpm: b. medh willa. Et. l.

Not: Lex 44. Non facetur qui errat, nisi ius ignoscat. L. 2.

Tit: 3. 45. Tertia causa mittendi in possessionem est cessio bonorum, quan-
De Cessione bonorum. do debitor, nimirum ære alieno gra-
C. 7. 71. vatus, bonis suis cedit, eaq; credito-
ribus relinquit.

Apud nos 46. Effectus cessionis est ut quam
Then som id e hasueret vis cedens ita bonis non liberetur,
gæs han nisi in solidum satisfactum, Cod:h.t.
bôte medh tam en non inquietatur aut in car-
Bropp. vid cerem detruditur, & ad meliorem
etiam C, 18, Rædst: B. fortunam postea evectus, in quan-
tum facere potest, extra vitæ necessi-
faria, tenetur. l. 4. Pra cipue si non
proprio vitio, sed adversâ fortunâ
ad incitas sit redactus.

Tit: 4. 47. Causas efficientes mittendi
Quibus ex in possessionem excipiunt causæ fi-
causis in possesse- nales, quæ præcipue tres. l. 1. Lega-
næd. torum vel fideicommissorum servan-
dorum causa. vid: disp: 6. thes: 100.

Ventris

Ventris nomine. vid: Disp: 7. Th: 13,
& rei servandæ i, est, debiti causa.
Quod sit quando debitor nec sui po-
testatem facit, i.e., animo fraudulan-
di abest, nec ab alio defenditur, arg:
12. 13. Zingm: B.

Tit: c.

De Rebus
auctoritate
iudicis possi-
dendis seq
vendundis.

48. Creditor ita ex primo decre-
to missus tantum est in possessione
custodiæ cause, sed si debitor contu-
maciter perseveret aut ultra præscri-
ptum temp⁹ solutionem protrahat, C, 7, 2,
tunc Prætor hic ex 2do decreto cre-
ditorem dominum decernit eiq, fa-
cultatem concedit distrahendi, arg:
C. II. l. 10. St. I. Kōp:b. 7. Jordb. l.

Ne diutius
suo caret,
& sine frus-
tu res esse
stadiat.

49. Dum bona debitoris sunt
distrecta accedunt simul creditores,
sed creditor hypothecarius prafer-
tur Chirographario: plus enim cau-
tionis in jure reali quam personali,
Item duo vincula fortius ligant. Et
privilegiarius, ut pupillus, mulier, fi-
lius &c. non privilegiario, quid J.
N. dum bona creditoris partienda,
vid: C, 22. l. 17. St. I. Erffb, 32. R. B.
l. 21. T. B. l.

Creditor est
pigneratit⁹
sive Hypo-
thecarius &
Chirog-
rapharius,

Tit: 6. 50. Separatio, in jure, est bono.
De Separatione sum hereditariorum ab his, quæ ha-
sionibus. C. redis sunt, auctoritate judicis facta
7.72. discretio.

51. Et hanc separationem fieri pe-
tunt legatarij, nec non creditores de-
functi ut bona debitoris à bonis pro-
prijs heredis separentur, & ab illis
creditoribus defuncti, ab his credi-
toribus heredis satisfiat. Alioquin
forsan defuncti bona juncta heredis
propter ejus creditores, non suffici-
rent creditoribus defuncti.

Tit: 7. 52. Interdum etiam curator bo-
norum constituitur, qui bona debi-
toris bonis custodiet ac distrahet credito-
ribusq; satisfaciet. Præcipue in mi-
norem pudorem debitorum, cum
non eorum sed curatorum nomine
fit distractio.

Tit. 8. 53. Meritò hic cautum est ut dum
Quæ in immissio aut distractio à debitoribus
fraudem metuatur & bona sua alienent, tunc
creditorum facta sunt, quicquid in creditorum fraudem as-
ut restituantur. C. 7.75. gitur hic revocatur ac in integrū re-
stituitur, quasi factum non esset.

54. Ordinaria possessionum iudicicia conseqvuntur extraordinaria, id est interdicta.

55. Interdicta sunt effatum Praetoris, quo aliquid inter duos principes de possessione contendentes, juberet aut prohibet fieri. Et Praetor hic causam definitivè non decidebat, sed actionem (que interdictum sequebatur) dabat ac futurum judicem informabat, ut potè quis litigantium futurus Actor vel Reus &c. V. g. Praetor jussit ut quod abstulisti restituères, ast Reus negavit tò aliquid abstulisse, tunc causa ad judicem devolvebatur, & actor instituit actionem in rem.

56. Alia sunt prohibitoria, alia restitutoria alia exhibitoria.

57. Interdicta omnia licet in causa videantur concepta, vi tamen ipsa personalia sunt. I. 1. p. 3. Nos, L. 2.

58. Hoc interdicuum quorum bonorum datur ei cui antea ex editio Praetoris Boni possit sive hereditas iure competit adversus corporaliter possit.

Concurrit possidentem pro herede (i.e. bona fi-
cum hereditatis petitiō de cum putat se esse heredem) aut pro
ne posseſſore (i.e. sine titulo, malā fide, cum
noverit se non esse heredem) aut dolo
malo, ut realem hereditatis posses-
ſionem obtineat, & sublata restituantur. arg: c, 16, l. 12. Et. l. Erffb.

Tit: 3. Quamvis legatario, civile do-
minium mortuo testatore compe-
tit, tamen fas non est ut sibi ipsi jus
dicat ac propria auctoritate res lega-

Quod legas torum. C. 2. Ingēnūtas occupet, sed legitimè ab herede
re sig. De- more i fin petat, secus si fecerit, agit hoc inter-
egen saec. dicto heres adversus legatarium, ut

Licet rem legatā restis quicquid nomine legati propria au-
tuit, retinet & oritate adeptus, restituat, eam
tamen & ob causam ut heres possit Falcidiam
onem ad es- am recuper- sive quartam ex legatis deducere.
randam.

60. Hoc interd: generale est da-
tum à prætore in possessionem justè

Tit: 4. missis adversus omnes qui illos
missis fuerit. No vis fiat ei, qui in vel dolo aut vi impediunt aut extur-
possessionē bant ad id quod interest. pro arg: sit
generalis illa reg: 20. Edzor B. l.

Hvor man ágher fríðhá sínó Goðe haf-
wa.

61. Jus

61. Jubet hic Prætor tabulas te. Tit: 5.
stamenti post mortem testatoris ei, De Tabulis
cui aliquid in ijs relictum est, à pos- exhibendis.
fessore vel detentore exhiberi. Alias 6, 8, 7.
in id quod interest conceditur actio.

62. Prohibetur hic ne quid in lo- Tit: 6.
co sacro fiat, quod deformet, usum Ne quid in
impedit aut incommodet, c, 16, §, 3, loco Sacro
18, §, 4, Kyrcl: B.

63. Nihil in via vel loco publico Tit: 7.
(i. e. cuius solum publicum est) facien- De Losis &
dum, quod usum impedit. arg: itineribus
c, 2, §. 6, 7, St. I. B. B. publicis.

64. Id ipsum & hic vetatur, sz ne Tit: 8.
usus viæ publicæ ad commeandum Ne quid in
aliquo modo deterior reddatur. ar: loco publi-
c, 5, §, 2, B. B. §. 7, St. I. Item ut ce vel itine-
per loca publica tutò commeare li- re fiat.
ceat. arg: vid: c, 40, 41, §. 23, 24, St. I.
Edzor: b.

65. Hoc interdictum spectat præ- Tit: 9.
cipuè legitimè conductores loci pu- De Loco pu-
blici, ne vis eis fiat, quo minus eo blico fru-
fruantur. Et publicæ utilitatis causâ de.
introductum est: tuctur n. publica
vestigalia. B. 3 66. Ju-

- Tit: 10.** 66. Jubetur hic quilibet anno
De Via pri- propriam domum vias publicas (sibi
blica & f- sticos non urbanos, ha- quippe hisce inter-
factum esse dictu non ita intelliguntur earum enim
dicatur. curam agit Magistratus Urbicg) purgas
Tit: 11. re, ut transitus pateat. arg: c, 3, §, 6,
De Via pri- B. B. l. 8, St. l.
blica & itis- 67. Confirmatur hie potentia cu-
tice refeli- endo, jus vis viarum publicatum reficiendi
Tit: 12. neullo modo impediatur. c, 3, B. B.
De flumini- 68. Interdicitur, ne aliquid in
bus, ne quid in flumine immittatur, quod stationem
tipare eius vel navigationem corruptat. arg:
hat quo paig c, 34, §, 3, & 4. B. B. l.
navigetur.
Tit: 13. 69. Non licet aquam a naturali
Ne quid in & consveto cursu in præjudicium
flumine pu- alterius derivare. arg: 34, §, 4, B. B.
blico fiat quo aliter a- l. 1.
qua fluat. 70. Non impedendum quod mi-
&c. nus per publica flumina quis navi-
Tit: 14. get juxtaq; ripam naves oneret &c
ut in flumi- ne publico exoneret.
navigato lis 71. Licet tuendi agrí causam ri-
ceat, pas munire dum modo navigatio
Tit: 15. De ripa causa deterior non reddatur. c, 9, §, 2.
hienda,

Hwot

Hwar man må om sīgh byggla androm
oRaddom.

72. Haecenus de interdictis pos. Tit: 16.
sessionem publici juris spectantibus, De vi & de
seqvuntur, quæ res privatas singu- vi armata
lorum tuentur... Quorum pri-
mum hoc est, unde vi, quæ 2pl. Privata
ta, sine armis, & publica (quia publicum
jus & pax violatur) armis adhibitis.
qualis 27, R. B. 40, 46. El. St. I. Edzb.
Hinc inscriptio de vi & de vi armata.
Datur adversus expellentem, ut poss-
sessionem restituat, ac tanti conde-
mnetur, quanti actoris interest possi-
dere. l. 6, vid: 28, R. B. 18. Om han
the Jörd medh wälde sīgh tilägnat haf-
wer. 19. Jörd b. El.

73. Vim vi repellere licere, Cassius scribit: Notabilia
idq; ius natura comparatur, apparer autē (inquit,) ores leges.
ix eo arma armis repellere licere. L. 1, p. 27, 2, sic pro de-
li. 1. St. L. Urban trångder à Lüffzned/ iā fensiom vis
miste eigh Lüff. Dräpm: med wädhe. Neq; ex in j. N.
unde vi, neq; aliud interdictum famosum. l. 13.

74. Hoc interdictum est prohibi- Tit: 17.
torium & retinendæ possessionis, uti possides
nō de ablatâ sed turbata possessione tis. C. 8, 6.
agens, ut suo nomine (non enim qui

*alterius, qualis colonus) possidentis res
immobiles possideat, si ab adversa-
rio non vitiouse i, est, nec vi, clam aut
precario possideat. Natur ad omne
id consequendum, quod auctoris in-
terest quietam non habuisse possessio-
nem, etiam ut a turbatione in futu-
rum desistat. arg: 20, Ediōrb. U. in fi.*

Tit: 18. 75. Datur hic superficiario (i.e.,
De Superficie qui conductit solum alienum ut illud colat,
etibus, ut in eo adificet; ac pro recognitione do-
minij certam pensionem quotannis praestet.
25. Jordb. Ll.) Utile dominium ha-
benti, actio in rem utilis ad conse-
quendam possessionem usq; ad sta-
tutum locutionis temp^s. arg: 2 §.20.
Jord B. Ll.

Tit: 19. 76. Superficies dicitur quod sunt
de itinere per soli faciem existit vel solo inae-
di-
ectusq; pri-
vato. tificatum est. I. i. Hinc vitis, arbor, se-
ges, domus &c, superficies dicuntur.

De Servitus 77. **Interdicta de servitutibus ru-**
tibus, vid: **Disp.** **3*ta***. **Iticis seqvuntur.** **His defenditur**
possessor servitutum rusticarum **sz.**
itineris aetius, viae adversus turbans

tes, ne vis ei fiat quo minus illas u-
surpet ac reficiat.

88. Pertinet hoc interdiqum ad a. Tit: 20,
quæductum, quo interdicitur vim ei
fieri qui jus aquæ ducendæ habet, De Aquæ
quo minus ducat. quotidiana & astiva

79. Aqua quotidiana est quæ assi-
duè duci potest, licet non semper
ducatur, astiva quam æstate tantum
ducere licet vel expedit.

80. Hic de aquæ ductu reficiendo
ne quis turbetur rivum purgare vo- Tit: 21.
lens, dummodo non aliter aquam
ducat, quam antea usus est. cit: 34. De Riva

B. B. II.

81. Eodem modo de aquæ haustu Tit: 22.
& pecoris ad aquam appulsa, Prætor De Fonte,
interdicit, nempe de usu non impe-
diendo, arg: 28. B. B. II.

82. Cloaca est locus per quem Tit: 23.
colluvies fluit. I. i. quam hic purga De Cloacis
re & reficere permittitur, arg: c, 8:
§, 1, B. b. St. I. Hwar som en rånsar
sina Gatur. &c. sine tamen damno
vicini, arg: c, 7, §, 2, B. b. St. I. De

cloacis ædificandis, vid: c, 2, B. b.
St. l. Quamvis hic de ejusmodi nō
ita agitur, sed de tubis, fistulis & ca-
nalibus, quibus sordes culinæ, areæ
&c. emittuntur..

Tit: 24. 83. Defenduntur hic possessiones
Quod vi aut & opus, quod vi aut clam factum à
clam... Reo restitui (*id est, in pristinum statum
reponi*) & ad id quod interest factum
non fuisse damnari jubet. 5, 34, 6, 45
l. 3, 9, St. l. B.b.

84. Vi facit qui prohibitus & cō-
tra nunciationem facit. 9. B.b. St. l.
Engliga tilſage medh 2. Mannom: Clā
autem qui celavit adversarium opus
nec ei nunciavit.

Tit: 25. 85. Nunciatione jure facta tenet do-
De Remissi- nec per remissionem (*quaē hic est nuncia-*
onibus. *nationis novi operis solutio vel abolitio à*
Prætore vel nunciante facta) sublata fu-

Tit: 26. erit & postquam non fit amplius vi
de Precario, aut clām., l. un.
Justo oppo-
natur vi clēs

tum, clandes- 86. Agitur hic de precario resti-
tinum, & tuendo. aliás fit condemnatio quan-
ti actoris interest rem restitui.

87. Pre-

87. Precarium est quod precibus praecariis, & petenti utendum tamdiu conceditur, quamdiu is qui concessit, patitur. I.i. In J.N. refertur ad commo-
datum. 8, §. 9, St.l. Röpmib.

88. Differt à donatione, 30, §, 11 Jordb. §. quod illa dominium trans-
fert, & Jordb. §. hoc non... Etiam
à comodato, quod ad certum usum
& certum tempus conceditur, pre-
catum vetò ad neutrum, unde semper
dum libitum repeti potest, nec
est propriè contractus'. Ethic tan-
tem dolus & lata culpa, l. 8. §, cum
quoq; h,t, in comodato verò & la-
vissima culpa (quia non cum libuerit res
petere licet) præstatue...

89. Culpam dolo prout manū contineri, quis Not. Lex
meritò dixerit. L. 8, p. 3.

90. Cum alicujus arbores in vi, Tie: 27.
cini ædes vel agros nimium propen- De Arbori-
deant, & dominus noluerit aut ar- bus cedens
bore; adimere, si opus, vel ramos
amputare tunc permittitur hic vici- Ne umbra
no vel totam arborem vel ramos arborum vi
succidere, lignaq; sibi reservare. cino prædiis
noceantur

Tit: 28. 91. Vim ei fieri prohibetur, qui
De Glande fructus cujuscunq; nominis (*non tan-*
legenda, *sum glandem*) cadentes in alterius fü-
dum ex suis arboribus, recolligi.
arg: c, 39, §, 1, B. B. l. Ubi licet suū
in alterius fundo repetere. **vid:** etiā
c, 14, §, 2, eod.

Tit: 29. 92. Hoc interd. exhibitorium est
De Homine & populare (*civiliter enim permittitur*
libero exhibi- *in favorem libertatis communis agere*)
bendo. quo agitur ut liberi homines dolo-
Proponitur malo & injustè detenti exhibeantur,
euendæ li- i.e, in publicum extra secretum pro-
bertatis caus ducantur. l. 1,

Notabili- 93. Nihil multum à specie servientium dif-
ores leges. fert, cui facultas non datur recedendi, l. 2. **Hoc**
interdictum omnibus competit: nemo enim pro-
hibendus est libertati favere. l. 3, p. 9.

Tit: 30. 94. Hoc interdictum datur pa-
De Liberis rentibus ex patria potestate adversus
exhibendis, detinentes eorum liberos invitatos, ut
item ducen- illos exhibeant.

dis. 95. Eodem modo potest maritus
agere de exhibenda uxore, ne benè
concordantia matrimonia, jure pa-
tris

trix potestatis turbentur. 1, i, §, 5, &
12, c, 4. *Giftimāla Balden.*

96. Eandem vim habet cum in- Tit: 31.
terd: super, 17. uti possidetis, cui etiā ^{Utrubi.}
exequatum, nisi quod illud ad re-
rum immobilium hoc mobilium,
retinendas possessiones referatur..

97. Interdictum hic ne vic fiat in- Tit: 32,
quilino finito locationis tempore ^{De Migran.}
aliò migranti, quò minus liceat res
suas, si pensio sit soluta, abducere.

12, 13, *St. I. arg: 26, §, 1, Jordb. II.*

98. Hoc interd: (*à Salvio Juliano,* Tit: 33.
vel ut alijs placet à salvando, quia salvat De Salviano
ius creditorum & dominorum, dictum.) ^{De Salviano} interdicto.

datur ad persequendum pignora-

(*in vecta enim in domum conductitiam Differt à
facile oppignorantur*) est adipiscendæ Serviana
possessionis & competit domino quæ de ipsa,
fundi ad persequendam possessionē re; hoc de
terum coloni nomine pensionis pi- possessione
gnori nexarum & obligatarum ad agit.

versus ipsum conductorem aut ali-
um possessorem. *arg: 23, 36, Jordb. II.* LIB, 44.

9. Seqvuntur communia omni-
bus

Tit: I. bus judicijs s^r obligationibus ~~actio-~~
De Excepti- nes, & imprimis hic de exceptioni-
onibus præ- bus, quibus etiam possessiones de-
scriptionib^o & præiudic defenduntur..

suis. c. 8. 36. 100. Exceptio est allegatio, quā
reus conventus in judicio, intentio-
ni actoris opponit, vel breviter acti-
onis exclusio, sive latius, defensio
Rei adversus Actorēm. §, §, 1, 12,
§, 1, Rōpm:b.

101. Est 1. *Dilatoria* sive declina-
totia, & temporalis quæ actionem
differt in aliud tempus cum s^r causa
dilationem svadet. vid: c, 25, 34,
Ting: B. 13. Mādī: B. ut exceptio
procuratoria. 2. *Peremptoria* sive
Actor actio perpetua quæ ipsam litem perimit
nem propos & extinguit, ut postea non possit re-
excipit, A- suscitari. ut doli 3, Rōpm:b. metus,
Actor replie- rei judicatæ, 22. Ting: b, transaqio-
cat, Reus du plie., Actor nis. arg: 24. Edzōrb. numeratæ pecus
triplicat, Re niæ, 33. R. B. 1. 3. *Facti*, quæ est
us quadruplificat, raro defensio Rei conventi, quā probat
ultra insinu se jure non teneri, 20. Edzb. 1. Drāph.
are conce- 19. 1. Alia quæ elidit actionem iure
ditur. som.

competentem. Ut exceptio pacti
conventi.

102. Actioni opponitur exce-
ptio, exceptioni replicatio, replica-
tioni duplicatio, duplicationi tripli-
catio, triplicationi quadruplicatio,
&c.

103. Praescriptio est legitima tem- Hinc Excep-
poris definitio. Sed hic quâ modâ, pto posselli
tempus, locus, aliæq; circumstantiæ onis, quâ se
determinantur, unde Reus acto aduersus do-
rem accusantem repellit. Ut cum nimum pos-
Re⁹ ostendit coram alio judice, alio fessor tue-
loco & tempore agendum esse. tur, praescri-
Not. praescriptio ut plurimum excessi- ptio longi-
ptionem significat. temporis di-
citur.

104. Praejudicium etiam inter- Praejudici-
dum exceptionem notat. Unde ex- um sit, cum
ceptio, quæ competit ex eo quod a ante quid
ctionem, alteri actioni graviori, quæ peritur iudi- cari quam
primo loco esset intentanda, præ- ad principia,
judicetur, praejudicium sive præjudi- perveniat per negotium
cialis exceptio (quâ reus excludit a quod tamen
gentem, cum dicat praejudicium fieri prius decla- principaliori actioni) dicitur.

105. Res

Not. leges 105. *Reus in exceptione actor est. l. i.* Excep^{tio} modo eximit reum damnatione, modo minuit damnationem. l. 22.

Tit: 2. 106. *Primaria exceptionum species est rei judicat^z, quā reus allegat cat^z.* sententiam definitivam judicum de controversialia latam, atq; sam ob causam litem non posse amplius resuplicatus in- scitari. arg: 22, 41. §. 1. *Eingm: b. p. 8.* Ordin: Jud. faciat diffi- cultatem. 107. *Excluditur etiam Actor præ-*

Tit: 3. scriptio^{nibus}, quando debito tempore litem non contestatus est. c. 14. De diversis temporalib. præscriptio- 18. Jord b. 15, in f. Erffd b. 11. de præ- nibus & de scriptio^{nibus}. vid: th: 20. & 24. accessionib.

108. possessor: num. C. 7. possessionum tempus decessoris ac-
cessio. & seqq. cedere successori, nam continuatur defuncti vel venditoris tempus quo possedit, cum tempore heredis vel emptoris. Si modo successor aliquo tempore possederit: nam accessio sine nostro tempore nobis prodeesse non potest. l. ult. hic.

de doli mali 109. *Exceptione doli mali ex- & metu ex- cludi potest actor cum ejus fraus demon-*

demonstretur, ne quis dolo suo & Dolo facie,
delicio lucretur cum alteri^o injuria. qui petit
arg: c. 2, 3, l. 2, 3, 19, 32, Röpb. St. I. quod excess
differt ab actione de dolo, nam est ptione ex
perpetua & non famosa. Eodē mo cludi potest
do exceptio metus elidit actionem. l. 2.

vid: Dom: Regl.

110. Dolo facit, qui petit, quod redditurus Notabili
est. l. 8. Suus cuiq; dolus, non alienus, necesse ores leges.
debet. L. II.

III. Non opus ut semper exceptio Tit: 5.
proponatur: aliquando enim actio Quorum, re
es ipso jure, non conceduntur, ut po rum aero
te si jurejurando controversia sit, q; non datur,
cisa atq; sopia; quia iusjurandum
præstitutum obtinet vicem rei judica-
tæ. C. 22. Zing:b. 10. Jordb. l. in f.

113. Exceptione litigiosi sive rei Tit: 6.
litigiosæ repellitur is, qui sciens rem De Litigio-
litigiosam (i. e. de cuius dominio judici- sis. c. 8 37
aliter sit est mota. 30. §. 4. Jordb. l.) e Vitium litis
mit, interim tam en ejus possessionē giosi reddit
conatur consequi; irrita enim est ei irriam.,
jus alienatio. Sit litigiosa res, adver-
sario in jus vocato, vel lite cōtestata.

114. Cum actiones ex obligatio- Tit: 7.
nibus

De Obligatib⁹ n̄ib⁹ oriantur, & obligatio sit mater
tionibus & actionis, idēc conjunctim tractatur.
actionibus.

C. 4. 10. 115. Obligatio est juris vinculum
quo quis alicui astringitur ad ali-
Alia Civilis, quid præstandum. 8. Jordb. II. 12, §.
Alia Præto-
ria. 8. St. I. Rōp: 20, §, i. Nādst:b.

116. Est 1. merē *Naturalis* quando
Sive quām honestate & aequitate naturali absq;
ius naturale introduxit. juris Civ: vinculo obligamus. Ut
sic pupillus obligeatio antidotalis, quā jubemur
quatenus lo beneficiantib⁹ benefacere sive jus
cupletior fa etus, mutua beneficētia erga bene meris
eratib⁹ ob ligatur. Antipelargiae quod est vinculum
raliter in cō mutua beneficētia erga bene meris
eratib⁹ ob ligatur. 31. §. 15. St. I. Jord. B.

Hac actio-
nem non
exactionem standum, quod tantūm civiliter i.e.
habet, elidi-
tur enim ex dispositione juris Civ: debetur. E.g.
ceptione nō in literarum obligatione dato Chi-
numerata regrapho spe hoc vel illud conse-
pecunia. quendi: arg: c. n. R. B. St. I.

117. 3. Mixta, quā utrinq: conser-
su, jure naturali & civili confirma-
tur ut in societate, mutua, emptio-
ne, ubi aequitas svadet, & lex firmat
Hac

Hæc actionem cum exactione effi-
caciter producit.

118. Obligatio nascitur ex contra-
ctu vel quasi contractu, ex delicto
vel quasi delicto.

119. Contractus R. E. verbis, literis est ultrò eis
aut consensu perficitur.

120. 1. Obligatio sive contractus
realis est ubi propter traditionem rei convertio-
ritur obligatio. ut in mutuo 44. l. unde actio
gatio. vel iu-
sta & efficax
oritur obligatio.

2. St. l. Röpb. 20, §. 2. B. B. St. l.
Commodato. 16. Rädstib. 8, l. Röp. Contractus
Indebito, Deposito. 9. l. 5, St. l. reales quies
Röpb. Pignore, 10, ii. l. 5, 10, St. l. que.
Röpb. 7, 8. Jordb. l.

121. 2. Contractus verbalis per-
ficitur stipulatione hoc est interrogas-
tione & responsione mutua.

122. 3. Literarum cum quis scri-
pturâ, utpote chirographo, se obli-
git. 33, R. B. l.

123. 4. Consensualis ubi solus con-
sensus sufficit ad constituendam ob-
ligationem. ut in emptione venditi-
one. Röpb. Locatione cond: 8, l. Röp
Contractus
consensualis
les quatuor,

10. **B. B. St. I.** Societate. 30. Ttingb.
33, Jord: **B.** **L.** Mandato. 15, Jord: **B.**
33, Edzörb. **L.**

124. Obligatio ex quasi contra-
etu, ubi quis ignorans, aliquo. etiam
absens & invitus obligatur, præsumi-
tur tamen consentire atq; contrahe-
re. Nobiliſſ: Praeser Disp. jurid: 4. quales
contractus præcipue hi. 1. Negotio-
rum gestio. vid: Disp: 2. th: 16. 2.

Obligatio-
nes ex qua si
contractu
quinque. Administratio tutelæ, ubi tutor judi-
cio tutelæ tenetur.. 20, **L.** 15. **St. I.**
Giffib. 3. Rerum comūnio absq; so-
cietae. ut 1, 4, 32, **B. B. L.** Item inter
cohæredes. 14, 15, **L.** 10, **St. I.** Erff: **B.**
23, **Giffib.** **L.** 4. Aditio hereditatis
ex qua heres adeundo hereditatem,
ad præstationes hereditarias implé-
das, item legatarijs & fideicomissa-
rijs obligatur.. arg: 19, 6, 2, Erffd b
St. I. 5. Solutio indebiti,

Contractus 125. **Obligationes ex delicto** (*que*
ex delicto est offendio contra ius illata) *sunt*. 4. fur-
sunt quatu vor. tum. Tiwffb. Rapina. Kāān/ Kooff.
23, Edzörb. **St. I.** Damnum injuriā
i. e. dolō

i.e. dolo vel latâ culpâ datum. Drâpb
& Sârm: b. m. wâdq. 23, §, 2, 45. B. B.
El. Injuria. 12, Rong:b. 31. Nâdst:b.

126. Quasi delictum, est quod etsi
dolo, non tamen culpâ vacat, com-
mittitur ex imprudentia, imperitiâ
aut negligentia. Får annat therâ Pa-
da för annars therâ försunelse. 9. B. B.
St.l. Species ex Justin: sunt 4. 1. Si
judex imperitè judicaverit, 37. Ting
3. Nâdst:b. 2. Si ejectum vel effusum
quod transeunti noceat. 4, 5, 6.
Sârm: m. wil. 3. Si circa publicum
iter quid positum quod noceat trâf-
cunti si cadat. 23. B. B. El. 4. Si fur-
tum vel dolus committatur per alicuj^o In culpa n.
ministrum, tunc dñus quoadmodo est qui scis
convenitur. vid: Rrog: Ordin. ens utitur
per a.

127. Actio (Råremål) est jus perse, De Actioni-
quendi (i, s, facultas reum conve, bu,
niendi & cum ipso agendi) in judi-
cio (sz corâ competente judge) quod sibi
debetur. l.s. hie. Tingb. Nâdstb. &c. Dissert ab

128. Variè dividitur: 1. Alia Uni- actione ges-
versalia quæ datur ad aliquid perse. competit a
nieri illi que

id quod sub quendum, quod suâ significatione se continet, multa comprehendit. Ut petitio hereditatis, *Erfßb.* familiæ hereditatis universum dæ. Alia particularis sive singularis, ius, ut actio *utelz*, *Neg:* quæ res singulares (ut fundum, animalis) persequitur. 4. 8. *Jordb.* l.

129. 2. Alia in *Rem* sive *Realis* (aliâs *vindicatio dicta*) quâ petimus rem nostrâ ab alio, possessorâ. competit adversus quemcunq; possessorem: agitur enim nec ex contractu, nec maleficio, sed quia res nostra possidetur. 16. *Erfßb.* 14, &c. *Jordb.* 17, 18, 23. *Tiuffb.* 43. *B. V.* l. Requiritur ut Actor dominum, Reus verò possessionem habeat. Vel *Personalis* (aliâs condicione materia circa quam est desumus praes.) quâ in personam agimus, ut nobis det, faciat aut aliquid restituat, vid: c. 5. ii. *Rdpib.* 23. *Drápin:* m. mil. in fine. 21. *Edzorb.* inf. 16, *Högæn:* B. l. 8. 9. *Glipib.* Semper obligati personam, ex contractu vel malef. obligata, spectat. Quædam sunt *actio*nes *personales in rem scriptæ*, quæ respondeant ipsius obligationis dicuntur per

sonales sed quia sunt conceptæ sine **E**x hisce ori-
ullius personæ notatione, & compes- **t**ur **a**ctio
taut adversus quemcunq; rei possi- **m**ixta, qua-
forem vel detentorem, dicuntur in **r**ealís & per
rem scriptæ. Ut actio ad exhibendū. **s**onalis na-
Disp: 3, th: 49. metus causa. **D**isp: 2. **t**uram indu-
th: 29. 30. & interdicta.

130. 3. A fine (*est enim finis omni-
um actionum ut vel rem nostram vel pœ-
nam tantum vel utrumq; persequamur*) **fin. reg. res**
alia rei peregrinatoris, cum rem nostrā præstatiōes
vel nobis debitam persequimur. **quidem pœ-
tuntur, sed**
Differt ab actione reali, quod hæc
amplior est, includens & actionem
in rem & personam, alia *Pœna* sive
pœnalis, quâ meritam pœnam vindis-
ctæ vel affectionis gratiâ prsequi-
mut. *Pœnalis* actio propriè est quâ
actor persequitur, quod vel quam tū **criminis n.**
sibi non abest, ut 2plū, 3plū, 4drupl. *alieni sue*
unde dolus & culpa *Rei* coercetur. **cessor non**
Not. Illa perpetua est, in heredes **cōstituitur,**
transitoria, hæc annalis, & in hered: **sed unus-**
non datur nisi lite inchoatâ. **quisq; ex**
Consilio admissio
forti subii-
egitur.

131. Similes ferè hisce sunt actio

Civili

civiliter & Civilis & Criminalis; Ibi quando cito-
git, qui viliter ad rem persequēdam, non ad
quod suā privatim in pœnam & vindictam agitur. 30. Ter-
terest, perse-
quitor; eri-
minaliter faciōris accusat & ad pœnam expe-
qui vindictā ritur: §, &c. Ediōrb. ¶. Ex hisce mi-
publicā eri-
tutinis expe-
ritur, ita ad utrumq;. 40, 41, Ediōrb. 25, §,
5, B. B. 16, §, i, Biussb. ¶.

132. 4. A causa efficiente alia Ci-
vilis ex jure civ: introducta, descen-
dens ex dominio, obligatione. &c.
Vel *Prætoria* (aliàs honoratia dicta) à
Prætoribus in subsidium juris civ:
propter æquitatem & naturales cau-
sas ortā. Cujus species: *Publiciana*
Prætoria in Disp: 2. th: 83. *quasi publiciana* aliàs
rem. *rescissoria* sive *restitutoria* *publicia-*
næ contraria; quæ contra usucapi-
entem rem justâ de causâ absentis
conceditur. Hic restituenda est res
usucapta. arg: c. 8, §, i, ¶. 2, §, i, St. l.
Rōrb. *Pauliana* quæ competit ere-
ditori ad bona debitoris repetendū
in fraudem creditorum alienata.
tid: 14, §, i, Rōpmib. Sc. l. *Servianas*
quā

quā locator agit ad res conductoris
invectas & tacitè pignori datas, repe-
tendum, à quocunq; possessore, do-
nec ei pro pensione & deteriora-
tione satisfiat. 23, 25, Jordb. l. Qua-
si Serviana, quæ datur ad rem conies-
quendam jure pignoris obligatam.
vid: II. l. 7, St. I. Röpmib.

Coincidit
cum Hypo-
thecaria,
que pignor-
ra & Hypo-
thecas per-
sequitur.

133. Sunt & præt: Act: in perso-
nam, ut i. constitutæ pecuniæ (olim
receptitiæ dicta) disp: 3, th: 97. 2.
Peculij disp: 4. th: 1. 3. Actio in fa-
ctum ex juramento præstito, quā a-
git is, qui postulante adversario, jus-
ravit sibi aliquid deberi.

Actiones
præt. in per-
sonam.

134. Prætoriæ act: pœnales sunt Prætoriæ
1, Albi corrupti quæ datur adversus pœnales.
eum, qui album prætoris corruptit Album erat
vel amovit. 2, Si filius patrem. 3, in quo edi-
Vel libertus dominum sine venia in cta prætoris
jus vocaverit. 4. Si aliquis in jus vo publice pro-
catum vi exemerit. ponebatur.

Dicitur præ-
iud: ratione
contingens
tiæ, quando
causa ita se

135. Actiones præjudiciales quæ ve-
niunt ex præjudicato, i. e., ante judi-
cato. Sic dictæ quod digniores cau-

contingunt sæ faciant minores filere & præeunt
ut sententia i, e, præjudicant minoribus. Quæ-
rata in una rata faciat prædām sunt prætoriæ, ut de ingenuita-
iudicium in te, cum quæritur an sit libertus vel
altera & pater excepti- aliter excep- ingenuus. De partu agnoscendo, an
enem rei iu sit filius vel non... Not: actiones di-
citatæ.

cuntur præjud: 3pl. 1. ratione *Contingentia*. Cum causæ cohærent & al-
tera præjudicat alteri. 2. Ratione
præminentia sive majoritatis, cum
major causa præjudicat minori. 3.
Ratione *status personæ* ut hic, quia os-
mnes aliæ causæ silent, donec decla-
retur, an quis libertus, servus vel fili-
us. E.g. Sempronius accusat Titiū
alicujus criminis, Titius excipit dis-
cens Sempron: esse suum libertum,
tunc Sempronius non auditur (non
licet enim liberto dominum accusa-
re) antequam quæstio status moveas-
tur, an sit ejus libertus.

A forma vel
modo peti-
tionis.

Ut quando
rumulky vel

136. 5. Alia in *Simplum*, ut regu-
laritè omnis rei persecutoria ex
contractu vel quasi descendens. Ut
mutuum empt. vend: loc, cond:
man-

mandatum. 2. In duplum, ut furti incendiī causa
non manifesti, damni, injuriæ ex l. A.
quibz depositi in quibusdam casibz,
servi corrupti.

137. 3. In 3plum unicum dicit Schneidvv. h.t. esse actionem, quā reus agit adversus actorem, qui in libello majorem verā estimatione quantitatē, dum citatio petebatur, expressit ut hāc ratione reum damni sicaret, ac cogeret, ad dandum viatoribus (i. e. executoribus citationum sive illis qui reo citationem tradiderunt) plus

justō ampliores sportulas i. est, salsaria ipsis debita siue sumptus in item faciendos'. (de quibus agit 19. Radvb; b.) Tenebatur enim reus citatione oblatā dare viatori sportulas pro quantitate rei in libello actoris petitæ. 4. In 4druplum (non ultrā) ut 1. actio furti manifesti. 2. Quod metus causa. Disp: 2, th: 29. 3. Actio in factu aduersus calumniatorem qui præmium accepit ut in iudicio per calumniam alicui negotium fas

ta quid depositum & non reddideris, sed ne gaveris depositum...

Fraus erat actoris, quod maiore sumam in libello expresserat, quam ei debebatur, ut reus sumptibus vexaret, tenebatur itaq succubens in 3pl. restituere id, in quo reus damnū palius est,

Actio pli cesseret. disp: 2, th: 22, pro arg: vid:
datur adver
sus a*ctorum* 16, §. 6, 17, §. 1, R. V. 2, §. 1, 20, Tiuss b.
hac contra St. I. 1. **A**ctio ex lege contra mi-
nistrorum publicos sive executores ci-
tationum nomine sportularum, i, est
salarij plus debito exigentes.

Non dicitur 138. 6. A sui qualitate & natura,
B. f. quod ex alia *Bona fidei* in qua judici concedi-
detur, Sie n. tur laxior potestas judicandi & ex a-
omnis actio quo & bono aestimandi, quantū acto-
est et B. f. sed ri oportet restitui. vid: c. 20. §. 2. St.
quod Judex hic ex aequo l. 41. §. 1. 46. §. 1, 48. §. 1. Effter tweg-
& bono des gia manū manna ordom. 21. B. V. ut A-
certit, in- stricti vero ctio commodati depositi pigner.
juris act: secundum II s Omnes contracti consensuales, Neg:
cundum II s stricte pro- gest: fam: Herc: aestimatoria, de per-
nunciat. tatione, pro socio, pro dote, peti-
Bona fidei tio hæreditatis. **A**lia stricti juris sive
sequitatem judicij, in qua judex nihil supplet nec
juris, stricti tantillum à verbis contracti recedit
stutum verò sed secundum actionis naturam &
ius rigorem leges strictè pronunciat. Huc refer.
iuris signif. condicionem indebiti, mutuum ex-
statu. stipulatione, obligationē literarum.

Dite illi ex 139° **A**ctio arbitraria (i. est ex arbit-
rio)

trio judicis dependens) in qua nisi ex ar. arbitrio iu-
bitrio judicis reus actori satisfaciat, dicis interlo-
sententia definitiva pronuntianda, cutio quædā
& cōdemnand⁹ est reus. inst: h,t.vid; sententiam
ant̄cedit,
*p. 23. proc: judic: ut in actione ad ex-
hibendum, rerum amotarum, rei
vindicatione, publ: Serv: de metu,
dolo &c. in quibus priusquam judex
diffinitivè pronunciat, ex æquo be- Hic nunc
nigre ante arbitratur interloquen-
nignè ante arbitratur interloquen-
do, cui arbitrio si non paritum fue- exasperat,
rit, diffinitivè pronuntiatur. In a- nunc mitis
ctionibus verò B; f. nullum arbitriū
ante sententiam definitivam inter-
ponit, sed causa cognitā præcisē pro-
nuntiat.*

140. *Not:* In arbitrio danda est jus
dici opera, ne actor plus petat, quam
debetur. Plus verò petitur 4dr: 1. *Rē*
ut qui 100. tal: pro 70. petit. 2. *Tem-
pore*, si ante diem vel conditionem,
existentem petatur. 3. *Loco*, si quod
solvendum Holmiæ exigatur Abo-
gia. 4. *Causa* sive modo ubi alter-
nativè premissum est, E, g, debitor
pros

promittit pecuniam aut frumentum
se solutum, si vero creditor post
modum frumentum tantum postu-
let, plus petere dicunt quia electio
debitori hoc ipso denegatur..

141. 7. Alia *perpetua* olim perpe-
tuo, nunc in longum tempus h.e. 30.
vel 40. an: data. Ut certi condictio,
& omnes ferè actiones civ: alia *tem-
poralis* certo & brevi tempore circum-
scripta. Sic actio furti biennio ter-
minatur. vid: c, 8, Jord b. intra an-
num & noctem, 16, Erssdb. Q.

142. 8. Alia *Transitoria*, rei perse-
cutoria ex contractu, quæ datur he-
redibus & in heredes, alia datur acto-
ris heredibus sed non contra Rei he-
redes, nisi quatenus ad eos pervenit,
ut actio ex maleficio poenalis. Alia
nec in heredem nec heredi datur, ut
injuriarum. inst: b, t.

143. 9. Alia *Directa* ex ipsis legis
vel edicti expressis verbis. Utilis ex
sententia & interpretatione legis
propter similem rationem oritur.

Delieta n.
mortis delin-
quentium
extinguun-
tur.

Not:

Not: Est & alia quæ dicitur *Directa*, data domino vel possessori, cui oppo-
tur *Contraria*, his data quorū per acci-
dens tantūm interest. E.g., actio mā-
dati directa mandanti, contraria v.
mandatario, adversus mandantē, ut
indemnisi præstetur, datur.

Calvisiana
actio datur
patronis ad
ea revocans
da, quæ in
ipsorum
fraudem li-
berti aliena-
runt. Co-
incidit cum
Fabiana.

144. 10. Alia *Nativa*, quæ præexis-
tentē habet materiā eāq; sufficientē
ad producendā actionē ut omnes ex
contractu legitimo. Vel *Dativa*, quæ
quidē habet præjacent actionis ma-
teriā, sed non sufficiente nisi lege ju-
dice aut consuetudine adjuvetur.
Ut actio ex nudo pacto.

145. 11. *Rei uxoriae*, quā soluto ma-
trimonio uxor dotem repetit.

146. 12. *Subfidiaria* datur copillis
& impuerib⁹ contra magistratum,
qui aut omnino à tutoribus vel cura-
torib⁹ satisfari non curaverunt, aut
minus idonee passi sunt caveri.
competit
dum tutores
vel cur. non
sunt solven-
do.

147. Omnes poenales actiones post litem
inchoatam ad hæredes transiunt. l. 26. Nec nec *Notabilit⁹*
cessitate obligantur quibus non licet aliud facere, *eris leges*,
quā quod præceptum est. l. 5. 2. p. 7.

COROLLARIA I. ETHICA.

De Modestia & Magnanimitate.

Modestia est virtus mediocritatem servare docens in minoribus honoribus appetendis, fruendis vel fugiendis. Nobiliss: Praes: disp. Eth. 9.
II. An honoris debito modo appetere liceat? A.
III. An Academicae honores conferendi & acceptandi? Affirm.

IV. Utrum ambitio deterius vitium nimia & nimi demissione? Affirm.

V. Magnanimitas est virtus, mediocritatem servare docens in cupiditate magnorum, sed debitorum honorum ne immoderata petantur,

II. POLITICA,

De Foederibus & Legatis.

Foedus est pactio publica & reciprocaduorum vel plurium Regnum, Rerum p. vel Civitatum de re quapiam sibi mutuo prastanda.

2. An aquum vel iniquum, par vel impar, offensionis vel defensionis? Affir.

3. Utrum speciales causae foederis haec trahunt: defensio, invasio, navigatio? Affir.

4. An legatus est Togatus vel Bellicus? Aff.

